

Рецензії

А.К. Лисий

**ОЛЕКСАНДР ГВАНЬЇНІ. ХРОНІКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ САРМАТІЇ. - К.:
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», 2009. - 1006 С.**

воєначальники та дипломати.

Важливим стимулом до написання твору було почуття глибокої вдячності та любові до своєї нової батьківщини – Речі Посполитої, що Гваньїні неодноразово підкреслює. За його власним визначенням, навіть якби він народився серед давніх римлян, а своє життя присвятив майже незнаній тоді землі на сході Європи, то й у такому випадку він «за цим ніколи б не шкодував».

Автор подав не тільки яскраву, дохідливу, ілюстровану розповідь про минуле Речі Посполитої, а й виклав її на тлі всесвітньої історії, насамперед історії сусідніх народів та держав. Досить детально подавалася історія країн, з котрими польська корона вела тоді запеклі війни (Московська держава, «Татарська земля», Османська імперія та підпорядковані останній або васальні країни). Зверталася увага на географію цих країн, на особливості ведення війни описуваними народами, тому книга мала значну практичну цінність.

Історії Русі-України Гваньїні присвятив окрему (третю) книгу своєї хроніки, і одне це вже свідчить про ту значну увагу, яку приділяв італо-польський автор нашій батьківщині. Оригінальних свідчень тут небагато, подається інформація, запозичена з хронік Длугоша, Кремера, Стрийковського. Утім, можна вказати на оригінальні описи Львова та Запорозжя, характеристику господарських занять українських селян, та окремі деталі. Окремий розділ – «Подільський край» розповідає про найголовніші міста регіону: Кам'янець, Бар, Меджибіж, Брезан, Тереховля, Хмільник, Брацлав, Вінницю, Звенигород. Подається старовинне зображення герба Поділля і підпис під ним: «Земська корогва за герб має сонце з дванадцятьма променями, на білому полі».

Але однією (третьою) книгою інтерес Гваньїні до Русі-України не обмежується. Окремі відомості про неї містяться у всіх інших, насамперед у польській, литовській та пруській.

Принадно зауважимо, що ніколи, ні в царській Росії, ні в Радянському Союзі, праця італійця повністю жодного разу не видавалася. І це зрозуміло, адже автор в VII-й (московській) книзі описує московитів як «блядинців», як зрадливих, хитрих, брехливих і диких боягузів та ксенофобів («пройдисвіти, злостиві... невірні, безсоромні, бундючні, жадібні, бридкі, немилосердні, ненависні, мерзенні, огидні, чинять гріхи такі паскудні, про які соромно писати»).

Весь текст хроніки Гваньїні перекладено українською доктором історичних наук, професором о. Юрієм Мициком.

Сподіваємося, що український переклад хроніки Гваньїні – важливого історичного джерела та пам'ятки європейської історіографії XVI–XVII ст. – зробить її значно доступнішою, стане в пригоді не тільки науковцям, а й широкому читацькому загалу.